

Ondersteunend materiaal bij Aanbeveling 1: Leg de basis voor doeltreffende feedback

Formatieve strategie 2: observeren en ronden lopen

In de Leidraad Feedback die het leren verbetert wordt de formatieve evaluatiestrategie 'Bewijs van leren uitlokken' besproken. Daarin lees je onder andere hoe je leerlingen doeltreffend kan bevragen, het begrip van een klas kan inschatten of zorgvuldig opdrachten kan ontwerpen. Onderstaand worden nog twee concrete technieken beschreven om zicht te krijgen op het leren van jouw leerlingen, namelijk 'ronden lopen' en 'doelbewuste observatie'.

1

Ronden lopen

Beschrijving

Een mogelijke observatietechniek om zicht te krijgen op het leren van leerlingen is 'ronden lopen' en daarbij het lokaal volledig gebruiken. Dit zorgt ervoor dat je het leerproces beter kunt sturen én bewaken dat de leerlingen bij de les blijven. Je geeft verbaal en non-verbaal feedback terwijl je rondloopt. Je benoemt ook wat goed gaat.

Hoe werkt het?

Je vertrekt opnieuw van een duidelijke doelstelling en maakt notities over wat je ziet. Je kan hierbij gebruikmaken van een dataverzamelingsblad om je bevindingen te structureren.

Train leerlingen in zelfstandig werken:

- ☑ Vertel dat je in een vaste volgorde langs de leerlingen zult wandelen. Zo weten de leerlingen dat je sowieso langskomt en gaan niet constant vingers de lucht in.
- ☑ Dit betekent uitgestelde aandacht. Leerlingen moeten even verder werken of alvast met een andere oefening starten. Voorzie in de cursus eventueel vraagkaders waarin de leerlingen hun vraag bij een bepaalde oefening kunnen noteren.
- ☑ Volg consequent de methode 'Brain Book Buddy Boss', met andere woorden: via zichzelf, via het boek, via een medeleerling en dan pas via de leerkracht informatie zoeken.

BRONNEN: [Dit materiaal werd letterlijk overgenomen uit de originele fiches]

Karel de Grote Hogeschool. (2019). Toolbox Formatieve Evaluatie. <https://formatiefevalueren.kdg.be/ronden-lopen/>

Karel de Grote Hogeschool. (2019). Toolbox Formatieve Evaluatie. <https://formatiefevalueren.kdg.be/doelbewust-observeren>

Enkele tips bij rondens lopen

- ☒ Focus tijdens het rondens lopen op één specifiek aspect. Bijvoorbeeld bij groeps-werk: 'Neemt iedereen zijn vooropgestelde rol op?'. Bij het maken van oefeningen: 'Welke fouten zie ik bij de leerlingen terugkeren?'.
- ☒ Noteer de observaties op een werkblad, post-it, steekkaartenmap. Zie bijvoorbeeld ook kader hieronder rond 'Doelbewuste observatie'.
- ☒ Zorg ervoor dat je klasschikking voldoende vrije doorgangen heeft om de leerlingen individueel te kunnen helpen.
- ☒ Als de leerlingen in duo werken, is het beter een onverwachte route te lopen zodat je hoort waarmee ze bezig zijn.
- ☒ Zorg ervoor dat leerlingen op een eenvoudige – niet-verbale – manier kunnen duidelijk maken dat ze een vraag hebben. Geef ze een kleurkaart waarmee ze kunnen aangeven – met de rode kant – dat ze hulp nodig hebben, of laat ze hun rode balpen tonen om je dat signaal te geven. Zo moeten de leerlingen niet de hele tijd met hun hand in de lucht zitten.
- ☒ Gebruik 'Brain Book Buddy Boss' om de zelfredzaamheid van je leerlingen te verhogen.

2

Doelbewuste observatie

Hoe verloopt de observatie?

- Bedenk vooraf wat je precies wil weten over je leerlingen en noteer wat je observeert. Gebruik deze informatie vervolgens voor remediëring en controle van begrip.
- Verzamel tijdens het zelfstandig inoefenen bewijzen dat je leerlingen de leerstof al dan niet begrepen hebben:
 - Zoek naar fouten: Bekijk WIE het niet begrijpt en WAT hij/zij niet begrijpt.
 - Zoek naar successen: Zoek naar zeer goede en voldoende prestaties.
 - Controleer wie veel vragen heeft en wat de aard van de vragen is.
- Noteer deze informatie.
- Gebruik de fouten en successen van de leerlingen in de herhaling van de leerstof, de les zelf of nadien.

Enkele tips bij doelbewuste observatie

- Een variatie hierop bespraken we in de leidraad zelf: *'my favourite no'*, waarbij een oefening van een leerling wordt gekozen die vaak voorkomende fouten of misconcepties illustreert. Deze bespreek je als leerkracht voor de hele groep. Je zou ook goede voorbeelden kunnen tonen om de kwaliteitscriteria nog even te concretiseren en leerlingen te motiveren om hetzelfde te kunnen.
- Doe iets met je observaties: benoem op het einde van de les de meest voorkomende fouten, laat de leerlingen aan elkaar uitleggen waarom iets fout is, maak op basis daarvan een *'exit ticket'*, waarbij leerlingen aan het eind van de les kort opschrijven wat ze leerden. Je kan de volgende les ook starten met een begintask om te differentiëren.
- Registreer observaties op een manier die haalbaar is voor jou, afhankelijk van de groepsgrootte en van je voorkeur. Hieronder enkele mogelijkheden:
 - Hou per leerling een steekkaart bij voor je observaties per les.
 - Noteer op een leeg werkblad per oefening of doelstelling welke leerlingen mee zijn, veel vragen hebben of nog veel moeten oefenen (zie voorbeeld onderstaand).
 - Noteer je observaties op een post-it die je bijhoudt in je observatieschrift.
 - Duid per vraag aan wie deze fout heeft gemaakt en maak een digitaal overzicht in Excel.
 - Gebruik digitale tools die automatisch antwoorden registreren (Google classroom, Go formative).
 - Vraag of de leerlingen hun hand opsteken als ze de oefening juist hadden en neem hier een foto van.
 - ...

Doelstelling	FOUT	SUCCES
Oef 5: Vervoeg <i>être</i>	Naïma, Ides	Klaas! Rest van de klas voldoende
Oef 7: gekende vocabulaire invullen	Joachim	Nora! Rest van de klas
Oef 10: Keuze uit <i>être/avoir</i>	Naïma, Ides	Cedric, Geoff en Tina!

